

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษา อำเภอบางมูลนาก และ อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร" มีจุดมุ่งหมายการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และ เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมประชาชน ในการดำเนินงานของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ขอบเขตการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.8 การนำเสนอข้อมูล

3.1 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ คณะผู้วิจัยได้กำหนดว่าจะดำเนินการศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง บ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร และ บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา คณะผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นที่จะศึกษาถึงกระบวนการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง บ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร และบ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จ.พิจิตร ดังนี้

- 2.1 ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมคิดการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการติดตามประเมินผล การดำเนินงาน 6 ด้าน 12

ตัวชี้วัดของบ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร และ บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จ.พิจิตร

2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตัวอย่าง ของบ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร และ บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จ.พิจิตร

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม 2551

3.2 ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนในเขตบ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จำนวน 169 ครัวเรือนและ บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร จำนวน 115 ครัวเรือน

การคัดเลือกประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้แทนครัวเรือนในบ้านวังน้ำเต้าหมู่ที่ 6 ต.บางไผ่ อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 169 ครัวเรือน และผู้แทนครัวเรือนในบ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ต.โรงช้าง อ.เมืองพิจิตร จ.พิจิตร ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 115 ครัวเรือน รวม 2 หมู่บ้าน จำนวน 284 ครัวเรือน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย คณะกรรมการหมู่บ้านบ้านคลองโพธิ์ และบ้านวังน้ำเต้า หมู่บ้านละ 9 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ หมู่บ้านวังน้ำเต้า หมู่ที่ 6 ตำบลบางไผ่ อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร และ บ้านคลองโพธิ์ หมู่ที่ 5 ตำบลโรงช้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร และเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) แบ่งเป็น

2.1 ข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ที่มีโครงสร้างแนวคำถามครอบคลุมประเด็นเนื้อหา เน้นการมีส่วนร่วมในระดับครัวเรือนใช้มาตรวัดชนิดมาตรจัดอันดับ (Rating Scale) ถึงเกณฑ์การให้ค่า ดังนี้

มากที่สุด	=	5
มาก	=	4
ปานกลาง	=	3
น้อย	=	2
น้อยที่สุด	=	1
ไม่มีเลย	=	0

โดยแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ 3 การได้รับสนับสนุนจากภาคี

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นของผู้ตอบคำถามเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการ

2.2 แบบโครงสร้างคำถามนำ ใช้ในการสนทนากลุ่ม ในประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา การบริหารจัดการ ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วม ผลของการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วมของภาคี

3. กล้องถ่ายรูป เทปบันทึกเสียง และสมุดบันทึกถ้อยคำ ประเด็นการสนทนา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม ประกอบการสรุปวิเคราะห์ ข้อมูล

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดข้อคำถาม กำหนดโครงสร้าง

2. กำหนดแบบโครงสร้างคำถามนำ สำหรับใช้ในการสนทนากลุ่มให้สอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของการศึกษาและให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3. สร้างแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมขอบเขตของการศึกษา

4. นำแบบสอบถามและแบบโครงสร้างคำถามนำที่ใช้ในการสนทนากลุ่มไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี กรรพุมมาลย์ พิจารณาให้คำแนะนำและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา และตรวจแก้ไขเนื้อหา การใช้สำนวนภาษา โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้พิจารณาให้ความคิดเห็น ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤมล บำรุงไทย รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาตี กาญจนกิจสกุล

5. นำแบบสอบถาม และแบบโครงสร้างคำถามนำที่ใช้ในการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขและปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

6. สร้างแบบสอบถาม และแบบโครงสร้างคำถามนำที่ใช้ในการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้วิธีการศึกษารวบรวมข้อมูลในลักษณะของการผสมผสาน จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาภาคสนาม (Survey Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้แทนครัวเรือนทุกครัวเรือน ซึ่งเป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัยตามแบบแบบสอบถามรวมทั้งจัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม เพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่ได้มีการรวบรวมไว้ เช่น ข้อมูลของหมู่บ้าน แผนของชุมชน ภาพถ่าย ฯลฯ
2. ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล โดยสัมภาษณ์ผู้แทนครัวเรือน 2 หมู่บ้าน ครัวเรือนละ 1 คน รวม 284 คน
3. ผู้วิจัย ดำเนินการจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม โดยเชิญกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling) ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน 2 หมู่บ้านๆละ 9 คน รวม 18 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสรุป
2. การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามหลังจากเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัย โดยคณะผู้วิจัย ได้ทำการจัดบันทึกประเด็นสำคัญ ๆ รวมทั้งฟังจากเทปบันทึกเสียงซ้ำจากการสัมภาษณ์เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลหลายแห่ง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มโดยนำโครงสร้างคำถามนำที่ใช้ในการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์ไปสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มและนำมาเขียนรายงานเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ค่าร้อยละ (Percent) และ ค่าเฉลี่ย (Mean) ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percent) ใช้ในการรายงานผลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ รายได้ ขนาดครอบครัว
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้อธิบายระดับการมีส่วนร่วม ในกระบวนการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ

เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล

ตัวแปรมีค่าคะแนน 1 - 5 คะแนน ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ แปลความหมาย ประคอง กรรณสูตร (2524 : 99) ดังนี้

1.00 - 1.50	ระดับน้อยที่สุด หรือ ไม่ได้มีส่วนร่วม
1.51 - 2.50	ระดับน้อย
2.51 - 3.50	ระดับปานกลาง
3.51 - 4.50	ระดับมาก
4.51 - 5.00	ระดับมากที่สุด

3.7 การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูลโดยการรวบรวมข้อมูลต่างๆกัน เพื่อรวบรวมข้อมูลในเรื่องเดียวกันโดยการศึกษาจากเอกสาร การสอบถาม และการสังเกต

3.8 การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยและนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบของแผนภาพ ตลอดจนรูปภาพประกอบเหตุการณ์ต่างๆ